BALTIC COMPASS

Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlikul alal (NTA) tegutsevate põllumajandustootjate arvamusküsitlus

Marit Sall
SEI Tallinn

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

Küsitluse eesmärk

Küsitluse eesmärgiks oli saada teada NTA-l tegutsevate põllumajandustootjate hinnangud veekaitse meetmete piisavuse, asjakohasuse ja tõhususe kohta ning ettepanekuid veekaitse täiustamiseks.

Uurimusküsimused:

1) Kas NTA-l tegutsevad tootjad peavad veereostust probleemiks?
2) Kas NTA-l tegutsevad tootjad seostavad veereostust enda tegevusega?
3) Millist rolli näevad tootjad endal veekaitses?
4) Mis on peamine probleem, mis tuleks lahendada, et tõhustada veekaitset?
5) Kas põllumajandustootjad soovivad aktiivselt osaleda veekaitset käsitlevatel aruteludel ning seminaridel?

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

Küsitluse sihtgrupp

- Küsitlus oli suunatud füüsilistele isikutele – põllumajandustootmise omanikele, kes olid seotud tootmisega, mis paiknes NTA piirides, mitte juriidilistele isikutele. Jagatud omandisuhte tõttu võis vastajaks olla ka mitu isikut ühest ettevõttest. Mitut ettevõtet omavatele isikutele saadeti siiski 1 ankeet.
- NTA-l tegutseb 1321 tootjat (üldkogum), kes on taotlenud põllumajandustoetusi 2011. aastal (PRIA, 31.10.2011).
- Kokku saadeti laiali 277 e-maili (valim), mis jõudsid ka sihtrühmani.
- Arvamusküsitlusele vastas 52 põllumajandustootjat, mis teeb vastamise protsendiks 18,8%.
- Küsitlus viidi läbi perioodil 1 August – 1 September 2011.
- Sihtrühma e-posti aadressid saadi avalikest internetiallikatest, Keskkonna- ja Põllumajandusministeeriumist (juriidilised isikud), nõuandekeskustest, tootjate liitudelt ning kohalikelt keskkonnaspetsialistidelt.

Vastajate sotsiaal-majanduslik profiil

Kokkuvõtvalt võib öelda, et enamus vastajaid olid suurtootjad, tegeledes eelkõige teravilja-kasvatusega, segatootmise, piimakarja- või lihaveise-kasvatusega. Need tootjad on tegelenud põllumajandusega üle 20 aasta. Kuigi 79% vastajaist ei ole mahetootjad, siis 53% on saanud keskkonnasõbralikku põllumajandustoetust.

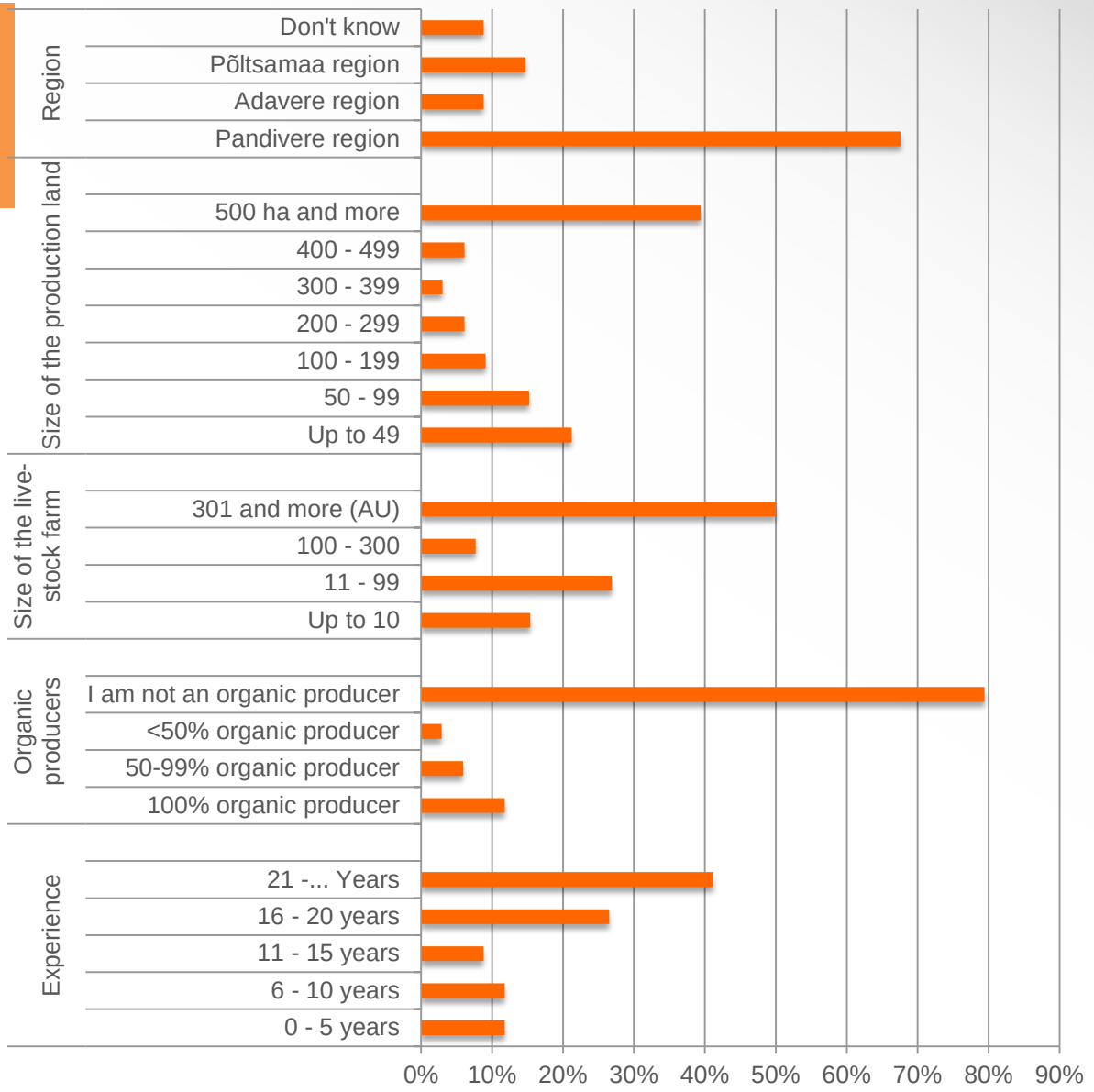

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

Veekaitse

Kokkuvõtvalt: valdav osa vastanutest (68%) usub, et põhja- ja pinnavee kvaliteet NTA-l on hea või väga hea. Ei leitud, et pinnavee kvaliteet oleks halb või väga halb. 6 vastajat arvasid, et põhjavee kvaliteet on halb või väga halb, põhjuseks vee karedus ning imelik maitse kevadeti.

The water quality in water bodies in the area

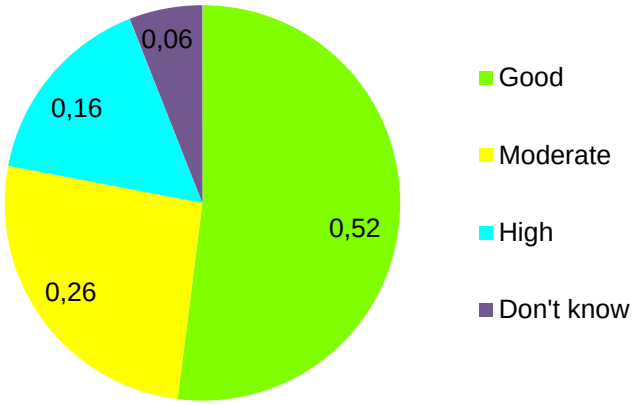

The quality of drinking water in the area

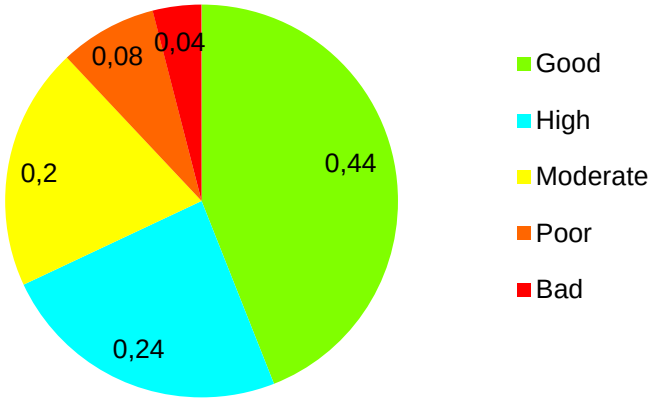

Allikas: Sall, 2011

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

Veekaitse

Vastajad tunnistasid, et veereostus võib pärineda põllumajandustootmisest ning leidsid, et kõige rohkem võib mõjutada vee seisundit sõnnikumajandus (üle 80%).Vaid 20% vastanutest pidas hajureostust põllult väga oluliseks probleemiks.

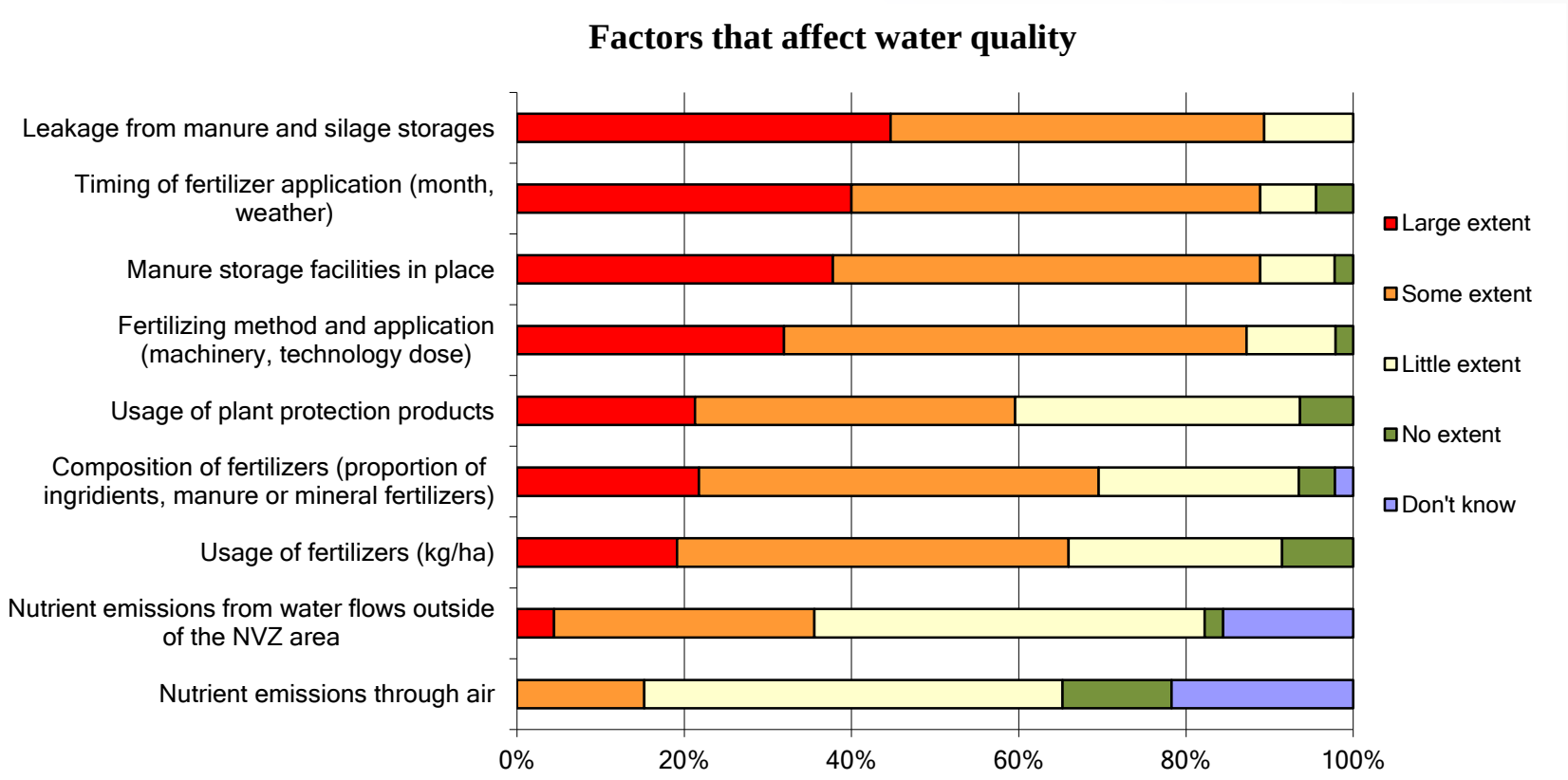

Allikas: Sall, 2011

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

Veekaitse

Üle 80% vastajatest rakendab meetmeid, mis olid loetletud küsimustes 1-8. Need tegevused on kohustuslikud vastavalt seadusandlusele ning järgivad head põllumajandustava. Vaid alla 20% vastajatest pidas puhverribade või märgalade rajamist väga oluliseks.

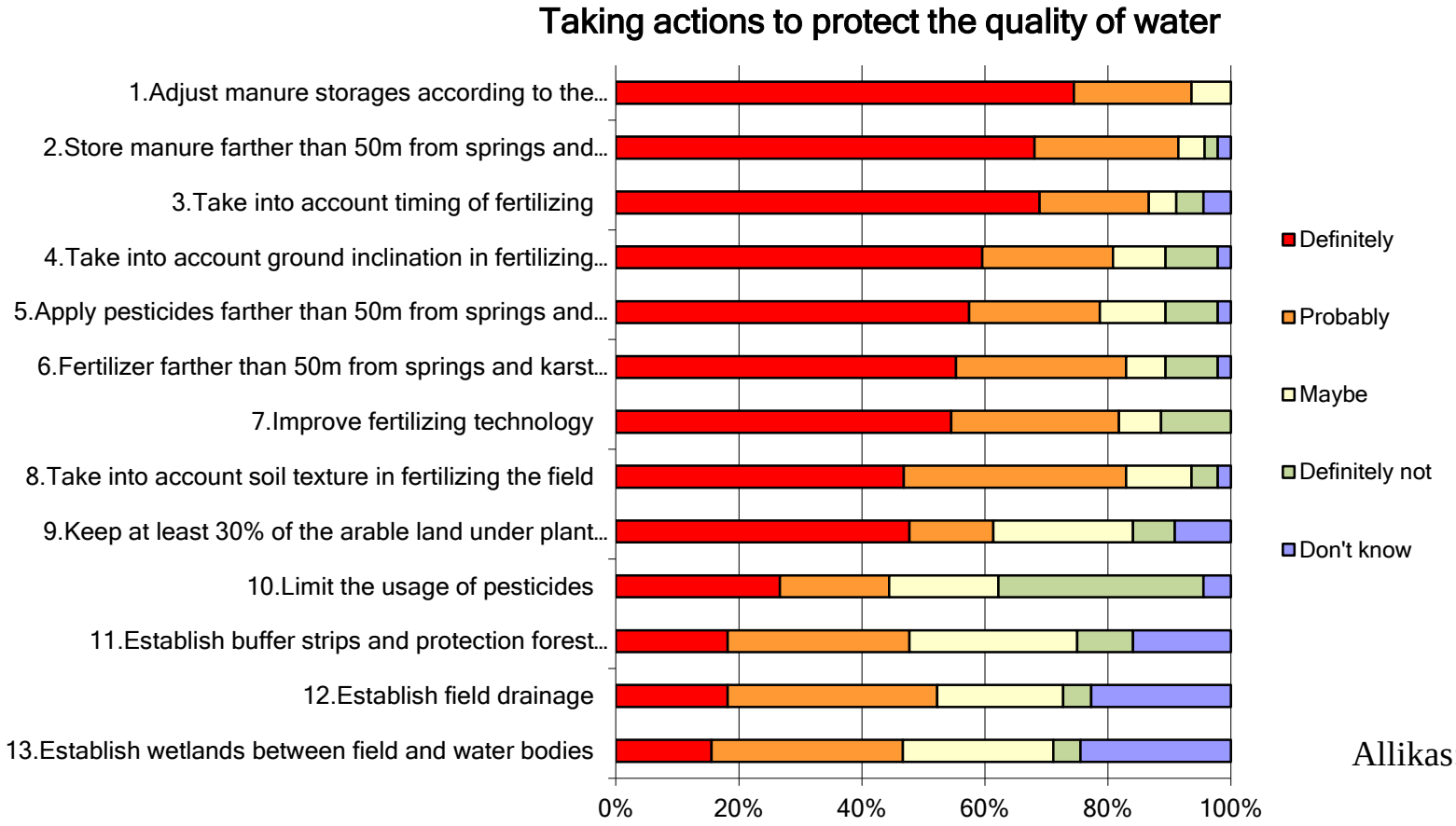

Allikas: Sall, 2011

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

Veekaitse

Põllumajandustootjad nimetasid veereostuse ohjamise tagamisel kõige efektiivsemaks ja vajalikumaks meetmeks toetused sõnnikuihoidlatele (k.a teraviljatootjad)

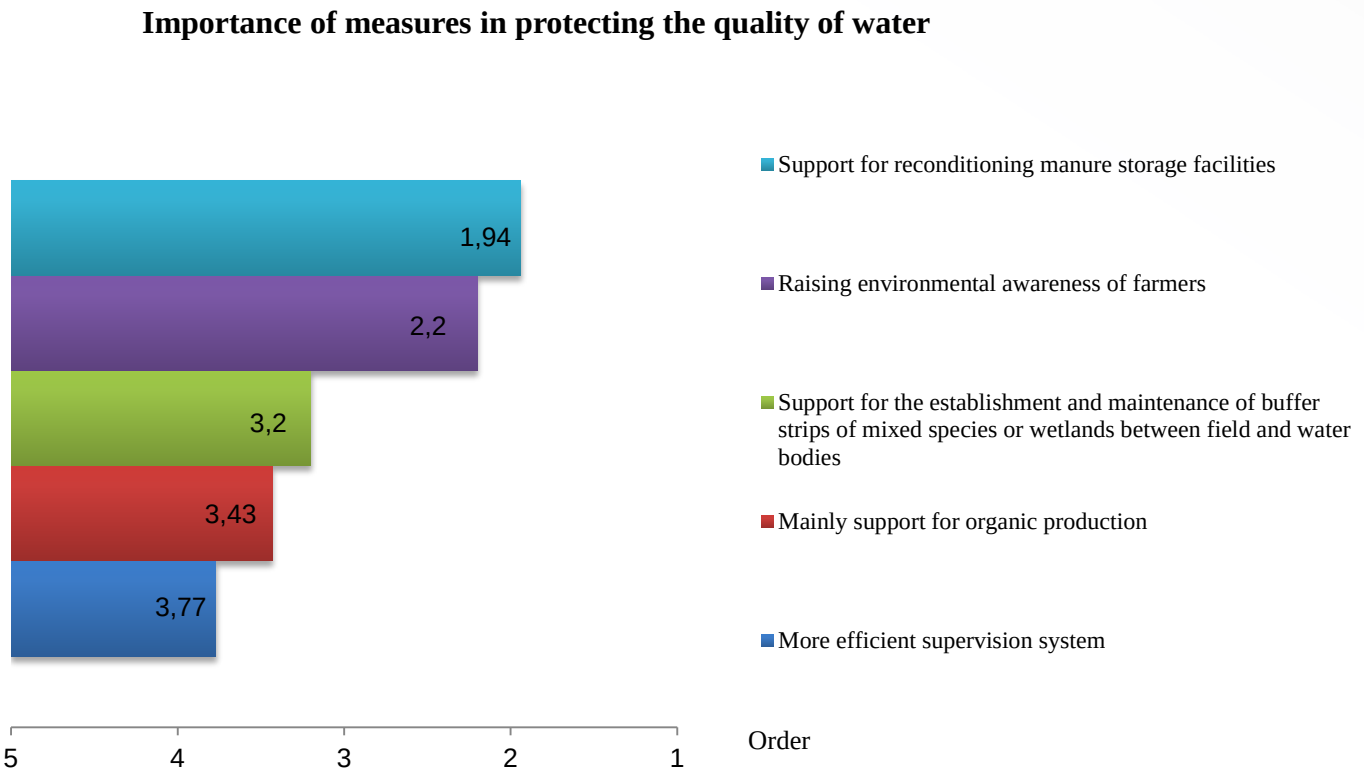

Allikas: Sall, 2011

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

Veekaitse

Rohkem kui 60% vastajatest olid väga või pigem nõus sellega, et NTA tootjatel on liiga suured piirangud, vastutus ning kulutused. Enamik vastajaist rõhutas, et karmimate keskkonnanõuete tõttu on saak ning kasumid väiksemad.

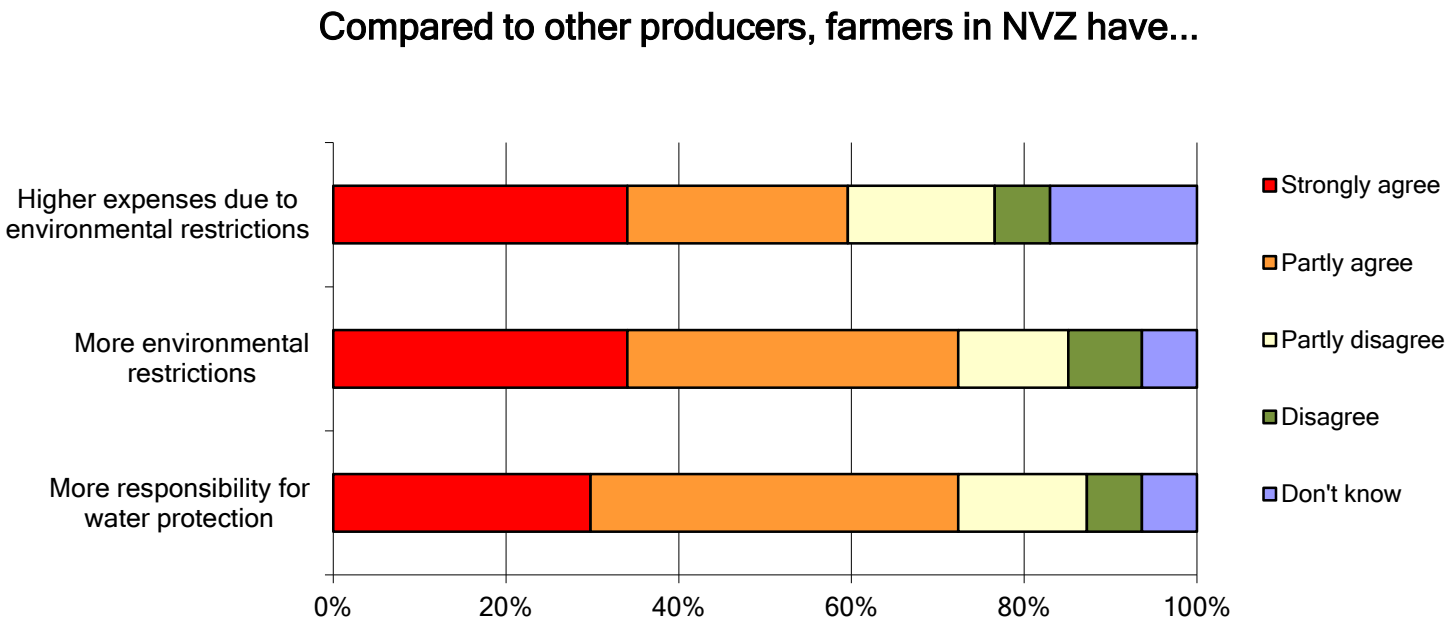

Allikas: Sall, 2011

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

Keskkonnakaitse ning toomine

Põllumajandustootjate jaotumine vastavalt nõusolekule esitatud väidetega. 43% vastanutest näeb enda rolli pigem “Maa hooldajana”, samas kui 39% põllumeestest näeb ennast pigem “Tootjana”. 18% vastanutest puudub hinnang või teadmised esitatud väite sisu kohta.

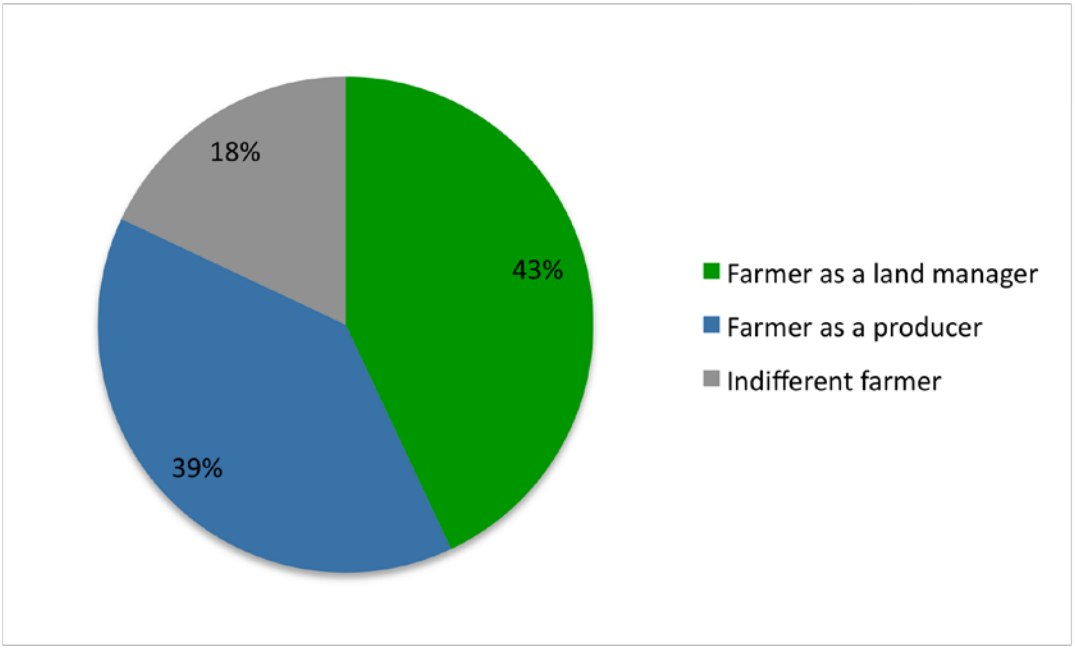

Allikas: Sall, 2011

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

Väetamine

Toetades eelmist väidet, kus leiti, et sõnnikuhoidlate rekonstrueerimise toetamine oleks kõige tõhusam meede veekaitse tagamisel, oldi väga nõus või pigem nõus (80%) ka nüüd, et probleemiks on sõnnikuhoidlate rekonstrueerimise puudulik toetamine.

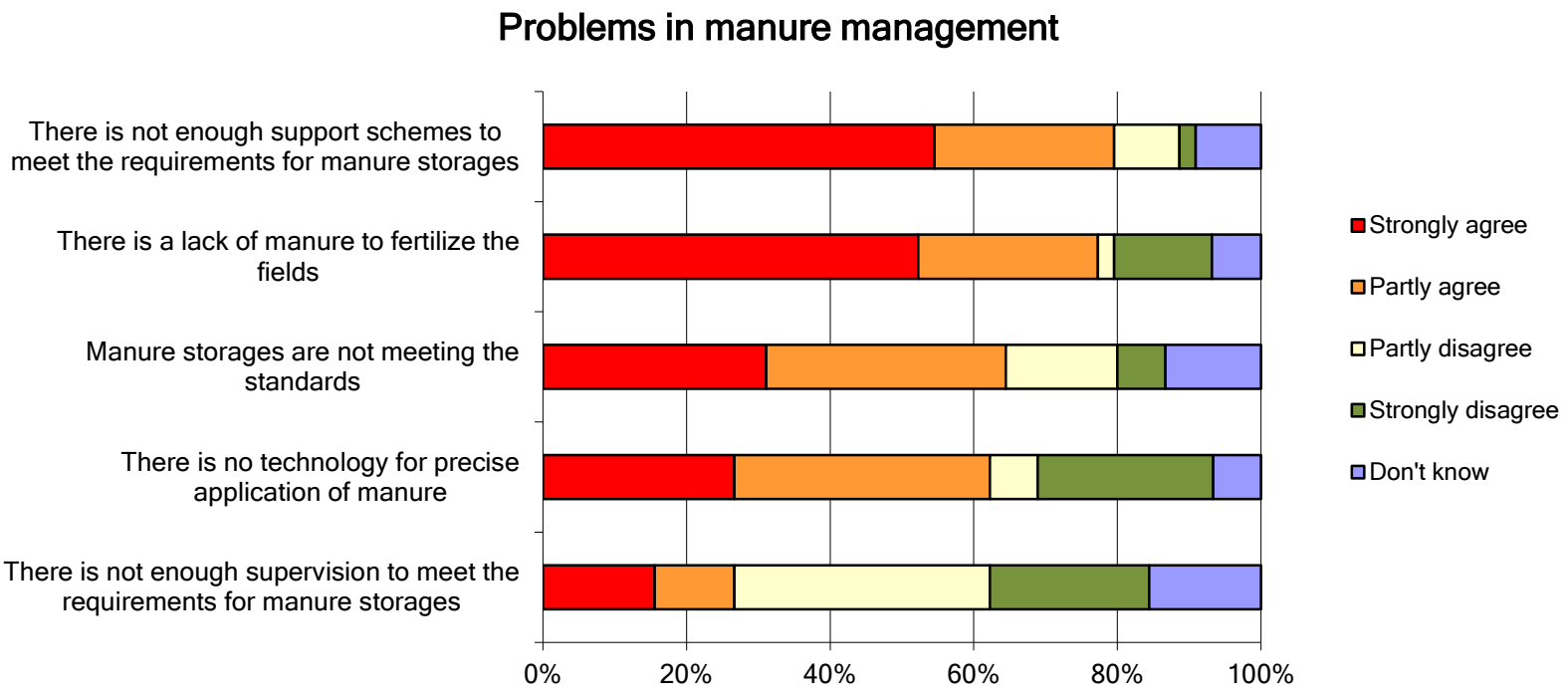

Allikas: Sall, 2011

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

Väetamine

Valdav enamus põllumajandustootjatest leidis, et alates NTA loomisest (2003.a) on uuenenud nii väetiste laotamistehnika (86%) kui ka suurenenud väetamise täpsus (75%). Samas ei seostatud laotustehnika uuenemist NTA loomisega. Kuna väetiste laotamise ajastus on seotud Veeseadusest tulenevate piirangutega, oldi nõus ka selle väitega. Vastajad rõhutasid, et väetiste kasutus on pigem vähenenud. Ühe vastaja hinnangul on ka vastutus suurenenud.

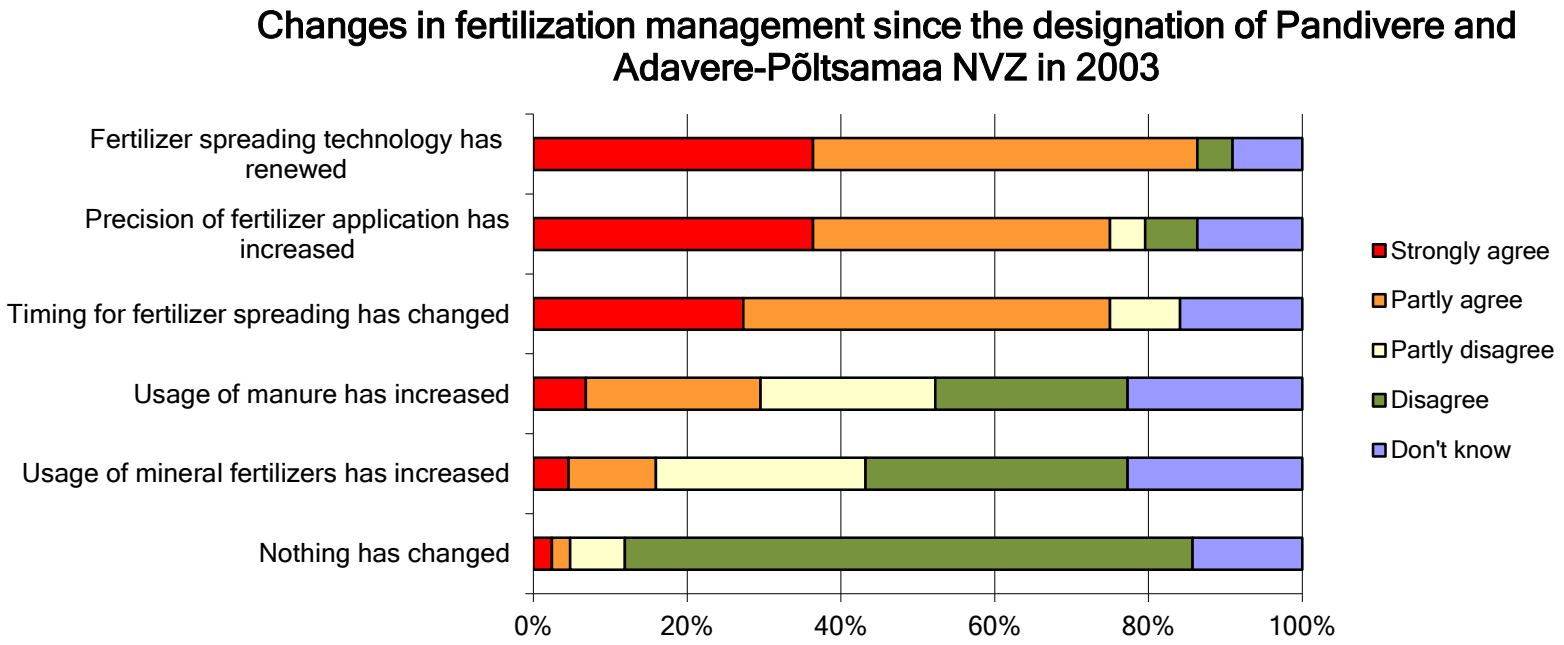

Allikas: Sall, 2011

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

Nõustamine, järelevalve ning osalemine otsustamisel

65% tootjatest leidis, et selleks, et veekvaliteeti parandada tuleks kas oluliselt või pigem tõhustada tootjate rolli NTA nõukogus. 40% vastanuist lisas, et ka KOVde rolli tuleks nõukogus suurendada. Eeldatavalt ei soovinud tootjad tõhustada ei PRIA, Keskkonnaameti ega Keskkonnainspektsiooni järelevalvet. Samas tõdeti selle töö vajalikkust ning leiti (58%), et nende roll tuleks jätta samaks.

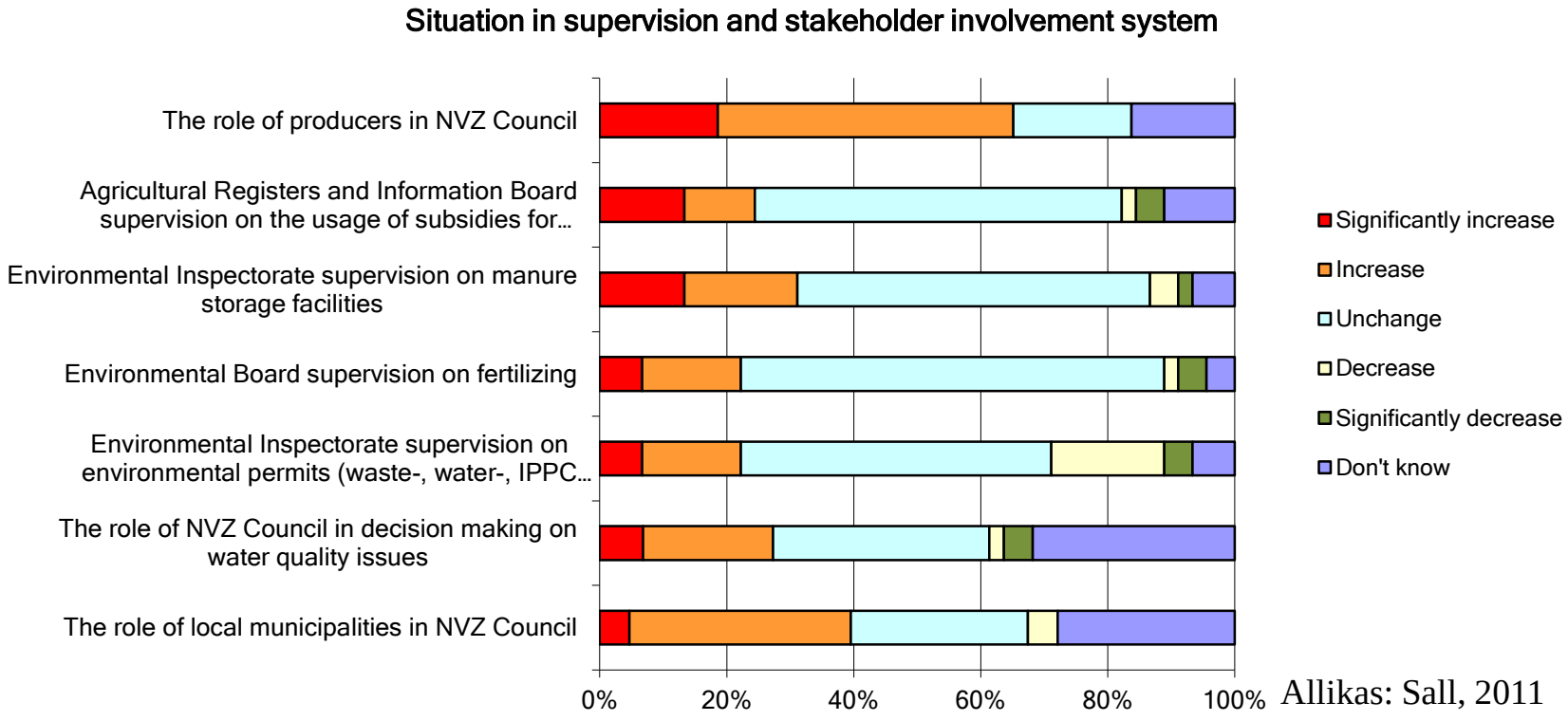

Allikas: Sall, 2011

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

Nõustamine, järelevalve ning osalemine otsustamisel

Üle poolte vastajatel (52%) on nitraaditundlikul alal kehtivatest nõuetest hea ülevaade. 41% on enam-vähem hea ülevaade ning 3 tootjat 46st vastanust tunnistasid, et neil puudub ülevaade (nendeks olid väiksema kogemusega väiketootjad).

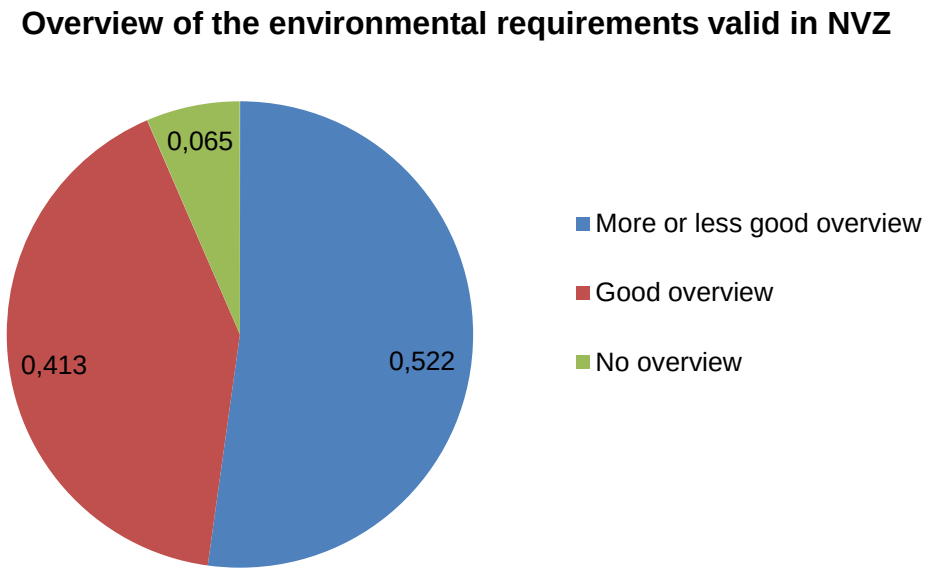

Allikas: Sall, 2011

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

Nõustamine, järelevalve ning osalemine otsustamisel

Oodatult, valdav enamus põllumajandustootjaid saavad keskkonnanõuetest asjakohast teavet enamasti (56%) või aeg-ajalt (30%) põllumajanduskoolitustelt. Lisaks, 71% tootjatest küsib ise kas enamasti või aeg-ajalt konsulendilt. Samas uurib 53% talunikest enamasti ning 37% aeg-ajalt ise internetis teavet. Oluliseks infoallikaks on ka sõbrad ning naabrid. Vastajad tunnistasid ka PRIA tähtsust.

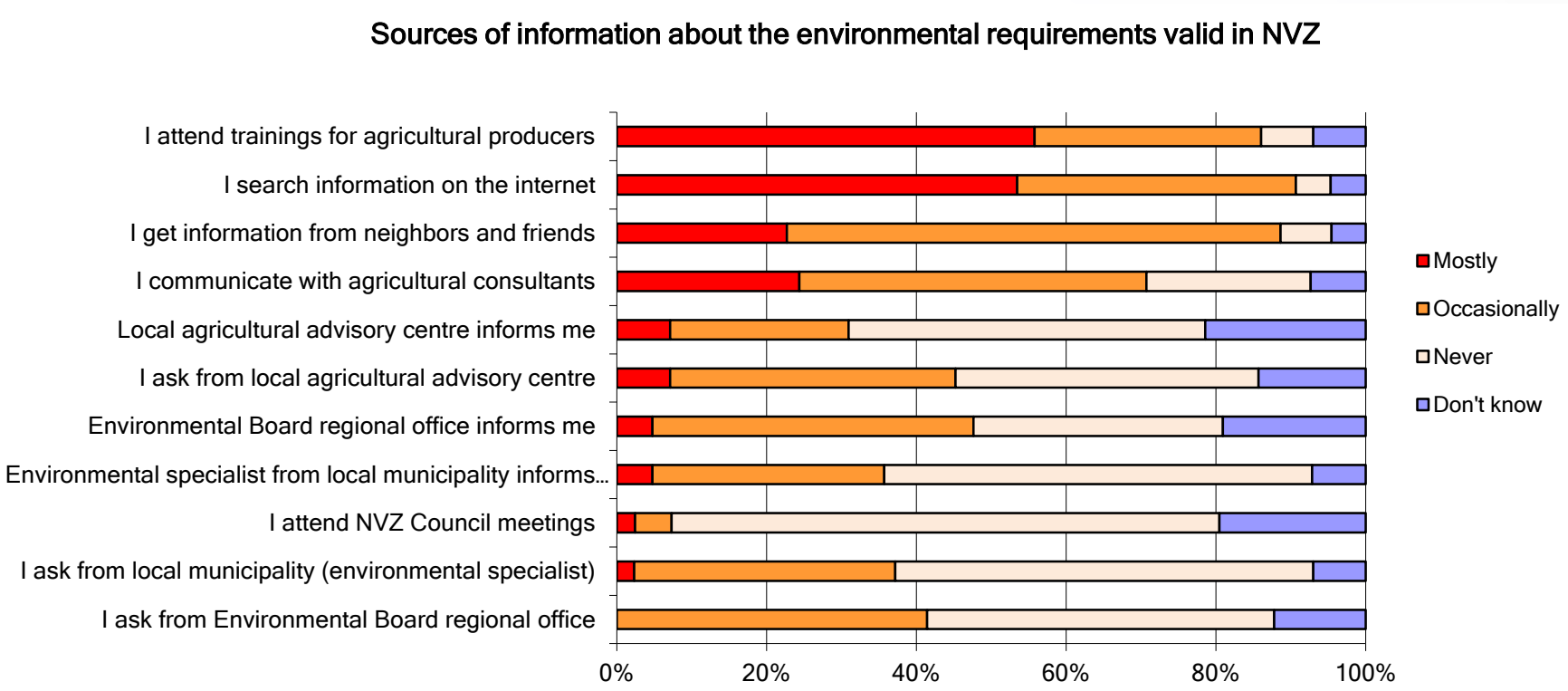

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

Kokkuvõtvalt

a) NTA-l tegutsevad põllumajandustootjad ei pea vee reostust tõsiseks probleemiks.

b) Põllumajandustootjad nõustuvad, et nende endi tegevus võib mõjutada vee kvaliteeti olulisel määral ning et reostus pole põhjustatud väljaspool ala paiknevatest saasteallikatest. Samas ei peeta hajureostust probleemiks.

c) Mitmed vastused viitavad tugevalt sellele, et põllumehed jaguned kahte gruppi. Ühed, kes näevad ennast pigem “Tootjatena” ning teised kes näevad end pigem “Maa hooldajana”. Põllumajandustootjad peavad oluliseks järgida seadusandlusest tulenevaid piiranguid, kuid pole selge, kas nad on valmis tegema midagi enamat keskkonna heaks (näiteks taotlema toetust põõsas- ja puuribade rajamiseks põllu äärde). Kuigi keskkonnateadlikkuse tõstmist peetakse vajalikuks tegevuseks, pole NTA põllumehed rahul veekeskkonna kaitsega, kui see toimub saagi ja kasumi suuruse arvelt.

d) Põllumajandustootjad usuvad, et kõige enam mõjutab vee kvaliteeti sõnnikumajandus, eriti sõnnikuhoidlate lekkekindlus. Efektiivseimaks lahenduseks vee seisundi parandamisel peetakse hoidlate rekonstrueerimise toetuse suurendamist.

e) Veekaitse on toojate jaoks oluline teema, mille kujundamisel tahetakse kaasa rääkida.

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

Täname abi ja asjakohaste kommentaaride eest küsimustiku koostamisel:

ELLE OÜ
Järvamaa nõuandekeskus Abiks Põllumehele
Keskkonnaministeerium
Lääne-Virumaa Põllumeeste Liit
Piirkondlikud keskkonnaspetsialistid
Põllumajandusministeerium

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)